

A HFS tervezetek továbbfejlesztésének egyedi, minőségi továbbfejlesztési útmutatásai és a tervezői válaszok

A HACS neve: Észak-kaposi Partnerek

Általános kritériumok

A HFS kidolgozásának minősége, a dokumentum teljessége			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye ¹
A dokumentum teljes terjedelme (70 oldal) és szerkezete megfelel a sablonban előírtaknak.	<i>megfelel</i>		
Minden fejezet tartalmaz kifejtést, kivétel a 8.1/d; 8.3/5; 8.3/8; 8.5 pontokat, amelyeket csak a végleges HFS-hez kell kitölteni.	<i>megfelel</i>		
A szerkezet átlátható, könnyen olvasható, az oldalszámozás és a táblázat/ábra hivatkozások megfelelőek A dokumentum fejezetei és az egyes alpontok az útmutatóban leírtaknak megfelelő tartalommal lettek kidolgozva	<i>A dokumentum egyes fejezetei korrekcióra, kiegészítésre szorulnak. A részletes észrevételek az egyes kritériumok alatt olvashatók.</i>	Az értékeléssel a HACS egyetért.	A javítások és kiegészítések az egyes fejezeteknél meghatározott javaslatok szerinti helyen kerültek átvezetésre.

¹ Módosítások helye a dokumentumban (fejezet, oldalszám)

Az érintettek bevonása a tervezési folyamatba

A helyi közösség bevonása a tervezési folyamatba			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
A tervezési folyamat nyitott (bárki részt vehet) és átlátható (jól kommunikált). A bevonást célzó tevékenységek módszertanilag megfelelőek, leírásuk jól részletezett, a folyamat eredményei mindenki számára elérhetők, nyilvánosak. A három szektor képviselte kiegyensúlyozott a tervezési folyamatban. A térség szempontjából jellemző (a helyzetfeltárásban említett) hátrányos helyzetű vagy valamilyen szempontból sérülékeny csoportok bevonása a tervezési folyamatba bizonyított (kisebbség, hátrányos helyzetű emberek, nők, fiatalok, idősek stb.) A közösség hozzájárulása a stratégiához jól nyomon követhető	1. <i>A honlap felsorolja a tervezői eseményeket, de a részvételre nyilvános meghívó egyetlen fórumra (2015. december 15-én) és egy közgyűlésre (2016. február 8-án) szólít föl. Sem a fórumokról, sem a TCS üléseiről, sem pedig a projekt gyűjtő adatlapokról nincsenek nyilvános összefoglalók. Javasoljuk a továbbiakban a tervezési folyamat átláthatósága érdekében javasoljuk a folyamat lépéseit és ütemezését előre nyilvánossá tenni (meghívók) és az egyes események eredményeiről rövid összefoglalót készíteni és szintén elérhetővé tenni.</i> 2. <i>A hátrányos helyzetű emberek képviselete a tervezésben nem bizonyított. Javasoljuk ennek alátámasztását, vagy a Tervezői Csoport kibővítését e csoportot képviselni képes taggal, vagy külön tematikus műhely szervezését e témában (pl.: az EFOP 1.7 prioritás felhasználásának tervezése tematikával).</i>	A HACS az észrevétellel egyetért, annak megfelelően a projekt gyűjtő adatlapokról összefoglalást tett közzé a honlapján, valamint a továbbiakban a tervezési folyamat lépéseit és ütemezését (meghívókat), az egyes eseményekről készített rövid összefoglalót is közzétette. Az észrevétellel a HACS részben egyetért. A hátrányos helyzetű emberek képviselete a tervezésben biztosított, ennek alátámasztása a stratégiában bemutatásra került. Továbbá külön tematikus műhelymunka került megszervezésre az EFOP 1.7 prioritás felhasználásának tervezése tematikával.	Egyesület, LEADER HACS által üzemeltetett weboldal (www.ek-p.hu) 2014-2020-as programozási időszak rovata Az alátámasztás a Stratégia 2. fejezetében (a stratégiai elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata) került rögzítésre 8. oldalon. A tematikus műhely meghívója és annak rövid összefoglalója az Egyesület honlapjának 2014-2020-as programozási időszak rovatába feltöltésre került.

A helyzetelemzés minősége

A térség homogenitása			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
A térség összetartozása, az erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása bizonyított.	3. A térségi összetartozás és az erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása gyengén alátámasztott, kiegészítésre javasolt.	Az észrevétellel egyetértünk. A fejezet kiegészítése megtörtént.	A kiegészítés a Stratégia 3. fejezetében (HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása) rögzítésre került, a 11-12 oldalon.
A helyzetfeltárás megalapozottsága és térség-specifikussága			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
A helyzetfeltárás megfelelően részletezett, releváns, friss adatokon és információkon alapul A helyzetfeltárás elemzi az adott térség jellemzőit (térség-specifikus) A helyzetfeltárás egyértelműen beazonosítja a stratégia szempontjából fejlesztés középpontjába helyezendő célcsoportokat, közösségeket, fejlesztési területeket, térségeket.	4. A helyzetfeltárás elemzi a rendelkezésre álló friss adatokat (2011-es népszámlálás, 2013-as TEIR adatok), zömmel a statisztika madártávlatában marad, és nem jellemzi elég karakteresen a HACS belső tagolódását, és magát a HACS területét sem. Javasolt a helyzetfeltárás túlzottan általánosító részeiből húzni (mintegy 1-1,5 oldal terjedelemben, főleg a 13-14. oldalról), és a felszabaduló terjedelmet az alábbi hiányok pótlására fordítani. a. A helyzetfeltárásban nem derül ki, hogy meddig terjed Kaposvár kisugárzó ereje; ez csak a bejárók vonatkozásában szerepel, a lakosság összetételéről, a város és vidék között zajló folyamatokról (kertvárosiasodás) sem tudunk meg semmit. b. Nem esik szó a két kisváros, Nagybjom és Igal helyzetéről, térszervező erejéről, pedig döntő szerepük van a körülöttük lévő falvak ellátásában (vagy annak hiányában.) c. A kulturális erőforrások feltárása hiányzik, köztük ama	Az észrevétellel és a megfogalmazott javaslattal egyetértünk. A Helyzetfeltárás munkarészben a javasolt hiányok pótlása megtörtént, az általánosító részek terjedelme rövidítésre került.	Stratégia 4.1 fejezete (Helyzetfeltárás) 13-19 oldalak.

	attrakciók bemutatása is, amelyekre a későbbiekben a turizmus-fejlesztés irányul. d. A társadalom állapotát illetően markáns problémaként jelenik meg az elöregedés és az idősellátás, mint probléma-terület, azonban a települési besoroláson kívül semmi közelebbit nem tudunk meg a hátrányos helyzetű településeken élőkről (105/2015 (IV.23.) Korm. rendelet), a mélyszegénységben élők etnikai összetételéről vagy éppen az általuk lakott települések, településrészek demográfiai szerkezeti eltéréseiről.		
	5. A helyzetfeltárás végén hiányzik a jól strukturált összegzés, amelyet javasolt pótolni.	Az észrevétellel egyetértünk. A helyzetfeltárás összegzéssel kiegészítésre került.	A Stratégia 4.1 fejezete (Helyzetfeltárás) 19-20 oldal.
A HFS építése a korábbi vidékfejlesztési programok tapasztalataira, továbbá a térséget érintő tervezési előzményekre, aktuális programokra, szolgáltatásokra			
Minősítő kritérium A HACS kielemezte és bemutatta a korábbi időszakban alkalmazott HVS megvalósításának tapasztalatait és figyelembe vette a stratégia kialakításában. A vonatkozó fejezet beazonosítja a 2014-2020-as OP-k és a VP HFS szempontjából releváns beavatkozási területeit és a helyzetfeltárásra alapozva indokolja azok fontosságát. A vonatkozó fejezet áttekinti a HFS tartalmát befolyásoló megyei, járási, települési	Észrevételek, javaslatok 6. A 4.2-es fejezet fő célja, hogy az előző időszak munkájából olyan konkrét tanulságokat szűrjünk le (mi volt, ami jól működött, hol voltak a problémák az egyes intézkedések megvalósításában és a HACS működési gyakorlatában), amelyek felhasználhatók a további munka még eredményesebbé tételéhez. A 4.2 fejezet leírja a HVS fő irányvonalait, amelyet a HFS is átvesz, de megmarad az általános megállapítások szintjén. A korábbi HVS tapasztalatainak bemutatása meglehetősen egyoldalú, a gazdaságfejlesztésre koncentrál. Ám nem tudunk meg semmit a források nagy részét felszívó támogatott gazdaságok helyi gazdaságban betöltött szerepéről, húzóerejéről (vagy annak hiányáról), a támogatási stratégia új feltételekhez (csökkenő források, kiegészítő jelleg) való igazításáról. Javasolt a fejezet fentiek szerinti kiegészítése.	Tervezői válaszok Az észrevétellel egyetértünk, a 4.2-es fejezet a javasolt szempontok szerint átdolgozásra került: a konkrét tanulságok rögzítésre kerültek, valamint a tapasztalatok bemutatása a gazdaságfejlesztés mellett a közösségi célú fejlesztésekre is kitér, a stratégia új feltételekhez való igazítása is megjelenik.	Módosítások helye A Stratégia 4.2 fejezete (a 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése) 20-22 oldalak.

szinten megfogalmazott fejlesztési prioritásokat/beavatkozási területeket/jelentős projekteket és bemutatja a kapcsolatukat a HFS-sel. A vonatkozó fejezet áttekinti a HFS tartalmát befolyásoló, a térség gazdasági, környezeti és a befogadást támogató programokat, szolgáltatásokat és bemutatja kapcsolatukat (komplementaritás, koherencia) a HFS-sel.	7. <i>A 4.3 fejezetben a VP kapcsolódási helyek felsorolását javasolt a VP 4.1 alintézkedésével kiegészíteni, tekintettel a térség jelentős mezőgazdasági potenciáljára.</i>	Az észrevétellel egyetértünk. A VP kapcsolódási helyek felsorolása a VP 4.1 alintézkedésével kiegészítésre került.	A Stratégia 4.3 fejezete (HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások) 23. oldal
	8. <i>A 4.3 fejezetben Somogy megyei területfejlesztési koncepcióval veti össze a beavatkozási területeket, de a stratégiai és operatív program releváns intézkedéseivel nem, amely azért lenne javasolt, mert konkrétabban lehetne bemutatni HOGYAN kapcsolódik a HFS a fenti elképzelésekhez.</i>	Az észrevétellel egyetértünk. A beavatkozási területek a stratégiai és operatív program releváns intézkedéseivel is összevetésre kerültek.	A Stratégia 4.3 fejezete (HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások) 24-26 oldal
	9. <i>Javasolt a turisztikai programokon kívül a hátrányos helyzet enyhítését célzó programok (EFOP: gyerekesély, tanoda stb.) áttekintése, tekintettel a helyzetfeltárásban bemutatott problémákra. Javasolt továbbá (ez vonatkozik a turisztikai programokra is) az egyes programokkal kapcsolatos konkrét kapcsolódások, ráépülés kifejtése (pl.: Bejárható Magyarország konkrét gerincútvonalai hol érintik a térséget (amennyiben érintik), milyen módon tervezik ezt a HFS szempontjából kiaknázni).</i>	Az észrevétellel egyetértünk. A hátrányos helyzet enyhítését célzó programok (gyerekesély) áttekintése is megtörtént, továbbá az egyes programokkal kapcsolatos konkrét kapcsolódások, ráépülések kifejtése is kidolgozásra került.	A Stratégia 4.3 fejezete (HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások) 26-27 oldal
A szükségletek és lehetőségek kapcsolata a helyzetfeltárással			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
A SWOT elemzés az útmutatónak megfelelő logika szerint készült A SWOT elemzés megállapításait a helyzetfeltárás megalapozza, a kapcsolat egyértelmű	10. <i>A SWOT táblázatban a lehetőségek és a veszélyek egy része hibás felfogáson alapulnak, mert nem a külső körülményeket, hanem a lehetséges és az elkerülendő tennivalókat (lényegében intézkedéseket) veszik számba. Az Útmutató 4.4 és 4.5. pontjainak tüzetesebb tanulmányozásával korrigálni szükséges a SWOT azon elemeit, amelyek a külső tényezők hatásait összegzik. Ebben érdemes számba venni például Kaposvár, Pécs, kisebb mértékben a Balaton part fejlődési scénárióit.</i>	Az észrevétellel egyetértünk. A SWOT átdolgozásra került.	A Stratégia 4.4 fejezete (SWOT) 27-28 oldal

	11. A SWOT elemzés csak részben kapcsolódik a helyzetfeltáráshoz. Az erősségek közül a 3, 4, 7, 9, 11, a gyengeségek közül a 3,-6, 11, 12-15 nincs megemlítve/kifejtve a helyzetfeltáráásban. Javasolt a helyzetfeltárási kiegészítése után a helyzetfeltárási és a SWOT belső tényezői közötti összhang javítása, a kapcsolódások megteremtése (pl. az attrakciókat a helyzetfeltárási és a SWOT-ban is javasolt szerepeltetni – ehhez a HVS felhasználható).	Az észrevétellel egyetértünk. Az átdolgozott SWOT és helyzetfeltárási munkarész közötti összhang, a kapcsolódások megteremtése javításra került.	A Stratégia 4.1 (Helyzetfeltárási) 13-20 oldal és a 4.4 fejezete (SWOT) 27-28 oldal
	12. A SWOT egyes elemei általánosak, amelyből nehéz konkrét stratégiai irányt kialakítani. Ilyen például a „magas munkanélküliség”, amelynél esetleg az okok egy részét kellene a SWOT-ban szerepeltetni, vagy a „kevés, alacsony színvonalú szolgáltatás”, ahol érdemes konkretizálni mely szolgáltatásokat érinti ez főként, vagy mely területeit a HACS-nak.	Az észrevétellel egyetértünk. Az átdolgozott SWOT alapján az egyes SWOT elemek mögött húzódo okok nevesítésre kerültek.	A Stratégia 4.4 fejezete (SWOT) 27-28 oldal
	13. Nem követi a SWOT táblázatot a tervezési útmutatóban kért elemzés, a stratégiai irányok megfogalmazása. Ez a lépés hiányzik a következő etapokban. Javasolt a pótlása.	Az észrevétellel egyetértünk. Kidolgozásra került a SWOT elemzése, stratégiai irányok megfogalmazása.	A Stratégia 4.4 fejezete (SWOT) 29-30 oldal
A fejlesztési szükségletek definiálása az útmutatónak megfelelő logika szerint készült A fejlesztési szükségletek megállapításait a helyzetfeltárási és a SWOT is megalapozza	14. A megfogalmazott fejlesztési szükségletek mögött nem sejtnek fel a SWOT mátrix alapján megfogalmazható stratégiai irányok, azok részben a SWOT pontjainak ismétlését tartalmazzák. A SWOT mátrixban (nem muszáj mátrix formában) azonosítani kell az egyes stratégiai irányokat annak érdekében, hogy a fejlesztési szükségletekként definiálni lehessen azokat a HIÁNY-okat, amelyek e stratégiai irányok megvalósítását akadályozzák. Jelenleg a fejlesztési szükségleteket a helyzetfeltárási és a SWOT csak részben alapozza meg.	Az észrevétellel egyetértünk. A SWOT mátrix kialakításra, a stratégiai irányok meghatározására kerültek.	A Stratégia 4.5 fejezete (Fejlesztési szükségletek azonosítása) 30-31 oldal

A stratégia és a cselekvési terv minősége

A stratégia beavatkozási logikája			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
A célok meghatározása módszertanilag megfelel az útmutatóban foglaltaknak (a célok száma a megvalósíthatóság határán belül van; a célok tartalma egyértelmű; a célok hierarchiája megfelelő) A tervezett forrás összhangban van a kitűzött célokkal A stratégia céljai megfelelően alátámasztottak, indokoltak: a térség szükségleteire és lehetőségeire reflektálnak a gyengeségek és veszélyek figyelembe vételével A tervezett intézkedések összhangban vannak a kitűzött célokkal, egyértelmű a kapcsolat a célok és az intézkedések között. A célindikátorok alkalmasak a célok teljesülésének mérésére. A célértékek reálisak és mérhetők (megfelelnek a SMART elveknek).	15. A specifikus célok tekintetében keverednek a célok és az intézkedések. Ezen kívül nem szerencsés, hogy 5 specifikus célhoz (túl sok) csupán 4 intézkedés tartozik. A célok meghatározásának funkciója az, hogy fókuszálja, a legfontosabb irányokba terelje a stratégiát, valamint egy specifikus cél elérését több intézkedés is szolgálhatja, tehát kevés célhoz több intézkedés javasolt. Ezért javasoljuk az alábbiak megfontolását: a. az 1.1 és 1.2 specifikus cél összevonását pl Vonzóbb vidéki élettér és erősödő közösségek b. a 2.1 és 2.2 specifikus cél összevonását pl Életképes mikroállalkozások és piacképes helyi termékek c. a 2.3 specifikus célt javasoljuk átalakítani pl Helyi adottságokra alapozott gazdagodó turisztikai kínálat d. Javasolunk az V. Intézkedéshez kialakított önálló specifikus céllal kiegészíteni a táblázatot.	A javaslattal egyetértünk. A specifikus célok összevonásra kerültek. A korábban V. (jelenleg VII.) intézkedéshez kialakított önálló specifikus céllal kiegészítésre került a táblázat.	A Stratégia 7.2 fejezete (Stratégia célhierarchiája) 34-35 oldal és a 8. fejezet (Cselekvési terv) 37-50 oldal
	16. Az I. intézkedést javasoljuk két intézkedésre bontani: 1) közösségfejlesztő, értékőrző programok; 2) civil szervezetek eszközfejlesztése, tekintettel a két támogatási elem különbözőségére pl. az elismerhető költség típusok, vagy a kiválasztási kritériumok terén.	A javaslattal egyetértünk. Az I. intézkedés két intézkedésre került lebontásra.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 37-40 oldal
	17. A IV. intézkedést szintén javasoljuk két külön intézkedésre bontani: 1) turisztikai szolgáltatások fejlesztése; 2) turisztikai infrastruktúra fejlesztése. Ez azért szükséges, mert a két tevékenységnél eltérőek a támogatási arányok (1: jövedelemtermelő, 2: nem jövedelemtermelő) és a projektek minőségi rangsorát alátámasztó kiválasztási kritériumok.	A javaslattal egyetértünk. A IV. intézkedés két külön intézkedésre került lebontásra.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 44-48 oldal
	18. A célok indoklásához javasolt egyrészt a SWOT elemeket (lehetőleg számozással hivatkozva), a helyesen definiált szükségleteket, a közösségi tervezés és a HVS	A javaslattal egyetértünk. A célok indoklása átdolgozásra kerül.	A Stratégia 7.2 fejezete (Stratégia célhierarchiája) 35-

	<i>értékelésének konkrét eredményeit behivatkozni. Jelenleg ez a szövegrész a célokat fejt ki más szavakkal, amely nem tekinthető alátámasztásnak.</i>		37 oldal
	<i>19. Az eredménymutatók egy része nem egyértelmű, törlése, vagy pontos definiálása javasolt. Ilyenek az együttműködések; a tevékenységek hatékonyságának fejlesztése; a térségi marketing kialakítása.</i>	A javaslattal egyetértünk. Az egyes eredménymutatók törlésre kerültek, illetve pontos definiálásuk meghatározásra került.	A Stratégia 7.2 fejezete (Stratégia célhierarchiája) 34-35 oldal
	<i>20. Az eredménymutatók egy része nem eredménymutató, törlése javasolt: közösségépítő programok (ez kimeneti indikátor, helyette a résztvevők számát javasolt mérni); turisztikai programok fejlesztése; kis léptékű beruházások; meglévő mikrovállalkozások fejlesztése vagy újak létrehozása szintén nem eredmény mutató, hanem a kimeneti mutatók egyfajta bontása. Helyette pl. a programokon résztvevők számát, a megtartott és új munkahelyek számát javasolt szerepeltetni.</i>	A javaslattal egyetértünk. A nem eredménymutatók törlésre kerültek, újak kerültek meghatározásra a javaslatok alapján.	A Stratégia 7.2 fejezete (Stratégia célhierarchiája) 34-35 oldal
	<i>21. Amennyiben 15 új vállalkozást szándékoznak létrehozni, az 1 FTE kevésnek bizonyul még akkor is, ha a létrehozott mikrovállalkozások egy része nem főállású vállalkozásként működik tovább. Javasolt az indikátor értékének újragondolása.</i>	A javaslattal egyetértünk. Az indikátor értéke módosításra került.	A Stratégia 7.2 fejezete (Stratégia célhierarchiája) 34-35 oldal
A stratégia intézkedéseinek kidolgozottsága, realitása, megvalósíthatósága			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
Az intézkedések reálisak, megalapozottak és megvalósíthatók Az intézkedések indoklása épít a helyzetfeltárást, a SWOT és a szükségletek megállapításaira, a kapcsolat egyértelmű.	<i>22. A III. intézkedésben a mikrovállalkozások fejlesztését egyrészt javasolt szűkíteni a VP 6.2 tevékenysége keretében támogatható induló, nem mezőgazdasági termelő által elindítandó nem mezőgazdasági fejlesztésekkel, másrészt javasolt valamifajta tematikus fókusz adni a jogosultak körének a túligénylés elkerülése végett.</i>	Javaslattal részben egyetértünk. A korábbi III. (jelenleg IV.) intézkedés szűkítésre került a VP 6.2 tevékenysége keretében támogatható induló, nem mezőgazdasági termelő által elindítandó nem mezőgazdasági fejlesztésekkel. A jogosultak körét illetően tematikus fókusz nem került meghatározásra, a jogosultsági szempontoknak való megfelelés és a kiválasztási kritériumok	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 43. oldal

A támogatható tevékenység területek és a jogosultak köre egyértelműen definiált (megvalósítható, a felhívásokba átemelhető) és a célok megvalósulását szolgálja. A kiválasztási kritériumok módszertanilag megfelelőek és a célok megvalósulását szolgálják A támogatási arányok indokoltak és megfelelnek a VP-ben és az útmutatóban megfogalmazott szempontnak A kimeneti indikátorok tartalmazzák a kötelezően alkalmazandó indikátorokat, a célértékek arányban állnak az intézkedésre allokált forráskerettel Az nemzetközi és térségek közötti együttműködések tervezett tématerületei jól definiáltak, megalapozottak és konkrét közös eredmények elérését teszik lehetővé		képezik a jogosultak „szűrését”	
	23. <i>A rendezvények és civil szervezetek eszközfejlesztése intézkedésnél hasonló okból javasolt a tematikus fókusz kijelölése.</i>	A jogosultak körét illetően tematikus fókusz nem került meghatározásra, a jogosultsági szempontoknak való megfelelés és a kiválasztási kritériumok képezik a jogosultak „szűrését”. A javaslat nem került beépítésre.	Nem releváns.
	24. <i>Az intézkedések alátámasztásánál javasolt a SWOT-ra, a javított szükségletekre és a közösségi tervezés következtetéseire hivatkozni. Az, hogy már a HVS-ben is szerepelt, nem megfelelő alátámasztás. Az indoklás szövegrészben kérjük, ne azt fejtse ki, hogy MIT kell csinálni, hanem azt, hogy MIÉRT kell az adott intézkedést megvalósítani.</i>	Az észrevétellel egyetértünk. Az intézkedések alátámasztása átdolgozásra került, a javasolt szempontok szerint.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 37-50 oldal
	25. <i>A támogatható tevékenységek definiálása nem eléggé egyértelmű, nem minden esetben nyújt elegendő támpontot annak egyértelmű eldöntéséhez, hogy egy adott fejlesztés belefér-e az adott intézkedésbe. Javasolt a támogatható tevékenységekhez strukturáltan összegezni, hogy milyen tevékenységeket kívánnak támogatni, esetleg felsorolni a 272-es szerinti támogatható költség típusokat.</i>	A javaslattal egyetértünk. A támogatható tevékenységterületek pontosabb meghatározásra, a 272-es Korm. rendelet szerinti támogatható költség típusok felsorolására kerültek.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 37-50 oldal
	26. <i>A kiválasztási kritériumok felsorolása kizárólag jogosultsági kritériumokat és kötelezettségvállalásokat tartalmaznak. Ezeket javasolt a kiválasztási kritériumok pont alatt külön alponthoz szerepeltetni. A kiválasztási kritériumoknak azok a nem kötelező, hanem vállalható minőségi kritériumok minősülnek, amelyek alapján el lehet dönteni, hogy két JOGOSULT, jó pályázat közül melyik a JOBB (előnyben részesül az a fejlesztés...). Javasolt a kritériumrendszer e szempont szerinti kidolgozása.</i>	A javaslattal egyetértünk. Külön alponthoz kerülnek rögzítésre a jogosultsági kritériumok és meghatározásra kerültek a kiválasztási kritériumok.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 37-50 oldal
	27. <i>A támogatási arányok magasabbak, mint a VP hasonló intézkedéseiben a legkevesebb kedvezményezett járásokra előirányzott arányok (nem jövedelemtermelő tevékenység: 85%, jövedelemtermelő tevékenység: 60%). Javasolt a támogatási arányok csökkentése, vagy a magasabb arány</i>	A javaslattal részben egyetértünk. A Stratégia Cselekvési tervében a támogatási intenzitások javasolt csökkentése átvezetésre került. Ugyanakkor a	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 37-50 oldal

	<i>indoklása.</i>	105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet a kedvezményezett települések besorolásáról 4§ (2) bekezdése kimondja, hogy az a település, amely társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezettnek és jelentős munkanélküliséggel sújtottnak minősül (14 településünk), a kedvezményezett járások besorolásáról szóló kormányrendeletben meghatározott fejlesztendő járással azonos elbánásban részesül a fejlesztési célú támogatásokhoz való hozzáférés tekintetében. Többek között a fentiek alapján a HACS fenntartja arra való törekvését, hogy a támogatási intenzitásokat – nem jövedelemtermelő beruházás esetén – növelje. Erre vonatkozólag IH állásfoglalást szeretnénk kérni.	
	28. A II. intézkedésnél javasolt bemutatni, hogy mit jelent az ökológiai szolgálatok kialakítása. Itt konkrétan milyen tevékenységeket támogatnának.	A javaslat miután az ökológiai szolgálatok kialakítása, mint támogatható tevékenységterület törlésre került, nem releváns.	Nem releváns.
	29. A III. intézkedésnél javasolt egyben kezelni a mikroállalkozások fejlesztését és a helyi termékek fejlesztését úgy, hogy ez utóbbiakat a kiválasztási kritériumok között pozitívan diszkriminálják. Ilyen kritérium lehet pl. a REL-hez csatlakozás beruházásai, a kézműves termék előállítás, stb.	A javaslattal egyetértünk. A III. (jelenleg IV.) intézkedésnél a mikroállalkozások fejlesztése és a helyi termékek fejlesztése egyben kezelendő, utóbbit a kiválasztási kritériumok között pozitívan diszkrimináljuk.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 42-44 oldal
	30. A IV. intézkedésnél javasolt elválasztani (akár másik intézkedésbe) a jövedelemtermelő beruházásokat (szolgáltatás fejlesztés) és a nem jövedelemtermelő fejlesztéseket (turisztikai infrastruktúra fejlesztés). Ezt a	A javaslattal egyetértünk. A IV. intézkedés (jelenleg V. és VI.) két külön intézkedésre került lebontásra.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 44-48 oldal és a

	<i>különböző kiválasztási szempontok, az eltérő támogatási arány is indokolja. Ebben az esetben fel kell emelni a jövedelemtermelő beruházásokra (III. intézkedés és a IV. intézkedés szolgáltatásfejlesztő része) allokált forrás nagyságát, hogy a közvetlenül gazdaságfejlesztésre fordított forrás aránya elérje a teljes fejlesztési forráskeret 50%-át.</i>	A forrásallokáció módosításra került a gazdaságfejlesztésre fordítandó legalább 50%-os arány biztosítása érdekében.	9. fejezet (pénzügyi terv) 64 oldal
	<i>31. A felzárkózást célzó intézkedés tevékenységeit javasolt szűkíteni és magát a felzárkózást beilleszteni a célhierarchiába.</i>	A javaslattal egyetértünk. Az intézkedés tevékenysége szűkítésre került, a célhierarchiába beillesztettük a felzárkózást.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 48-50 oldal és a 7.2 fejezet (Stratégia célhierarchiája) 34-35 oldal
	<i>32. A térségek közötti együttműködésekhez a specifikus célt a célhierarchia táblázatból kell kiválasztani, vagy a táblázatot kiegészíteni a 41. oldalon szereplő specifikus céllal.</i>	A javaslattal egyetértünk. A térségek közötti együttműködésekhez a specifikus célt a célhierarchia táblázatból választottuk ki.	A Stratégia 8.2 fejezete (Együttműködések) 50-51 oldal
A stratégia monitoring, értékelési és visszacsatolási mechanizmusainak alkalmassága a HFS célok és ezek teljesülésének mérésére és a HACs működésének értékelésére			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
A monitoring adatok adatforrása, a gyűjtés módszere, gyakorisága megfelelő, megvalósítható. Az elemzés és a visszacsatolás biztosított.	<u>jelenleg nem értékelt</u>		
Az önértékelés módszere, ütemezése megfelelő. A visszacsatolás biztosított	<u>jelenleg nem értékelt</u>		
A stratégia kiegészítő jellege és összhangja a PM, VP és releváns OP-k céljaival			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
A stratégia céljai és intézkedései összhangban vannak a VP és a LEADER	<i>33. A HFS nem tér ki a LEADER intézkedés céljaival való összhang alátámasztására. Javasolt ezt az 1. fejezetben pótolni.</i>	Az észrevétellel egyetértünk. Az 1. fejezet kiegészítésre került a LEADER intézkedés céljaival való összhang alátámasztásával.	A Stratégia 1. fejezete (HFS hozzájárulása az EU2020 és a VP

intézkedés céljaival.			céljaihoz) 5 oldal
Az intézkedések leírása megfelelően alátámasztja az adott intézkedés kiegészítő jellegét. A kapcsolódások és a lehatárolások is megfelelőek.	34. A II. intézkedés átfedésben van a VP 7.2 alintézkedés településképet meghatározó épületek külső felújításával és a 7.4 intézkedés 1000 lakos alatti települések többfunkciós közösségi tereinek fejlesztési lehetőségével. Kérjük, mutassák be, hogy miben különbözik a HFS-ből támogatandó intézkedés a fenti lehetőségektől. Az, hogy az építés felújítás mellett a LEADER-ből eszközt is lehet vásárolni, nem megfelelő alátámasztás. Javasolt a VP már megjelent pályázati felhívása alapján differenciálni/szűkíteni.	A javaslattal egyetértünk. A II. (jelenleg III.) intézkedés a VP már megjelent pályázati felhívása alapján szűkítésre került.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 40-42 oldal
	35. A III. intézkedést javasolt szűkíteni a VP 6.2 induló mikrovállalkozások nem mezőgazdasági tevékenységeinek támogatásának kizárásával.	A javaslattal egyetértünk. A III. (jelenleg IV. intézkedés) szűkítésre került a VP 6.2 induló mikrovállalkozások nem mezőgazdasági tevékenységei támogatásának kizárásával.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 43 oldal
	36. A IV. intézkedésből javasolt kizárni az 50%-ot meghaladó élelmiszeripari vagy mezőgazdasági jövedelemmel rendelkezőket, mert az ő turisztikai fejlesztései a VP 6.4-es alintézkedéséből támogathatók.	A IV. (jelenleg VI. intézkedés) keretében kizárásra került az 50%-ot meghaladó élelmiszeripari vagy mezőgazdasági jövedelemmel rendelkező ügyfélkör.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 47 oldal
A stratégia hozzájárulása a LEADER elvekhez és a horizontális célokhoz			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
A stratégia bemutatja, hogyan járul hozzá a munkahelyteremtéshez és a jövedelemgeneráláshoz.	37. A mikrovállalkozások támogatására a forráskeret 27,5%-a van elkülönítve, míg a turizmus fejlesztését is tartalmazó intézkedésre 22,5%. Ez ugyan éppen kiteszi az 50%-os arányt, viszont utóbbi intézkedés nemcsak közvetlen gazdaság-erősítést tartalmaz (turisztikai infrastruktúra fejlesztés). Javasolt a közvetlen gazdaságfejlesztés arányának 50%-ra emelése.	Az észrevétellel egyetértünk. A közvetlen gazdaságfejlesztésre fordítandó fejlesztési forrás 50%.	A Stratégia 9. fejezete (indikatív pénzügyi terv) 64. oldal
A stratégia bemutatja, hogyan járul hozzá a környezet megőrzéséhez és a klímaváltozás kihívásainak csökkentéséhez.	38. A keletkező munkahelyek száma 1,5, ami túl kevés, tekintettel arra, hogy 15 új vállalkozás indítását tartalmazza a stratégia. Lásd az eredmény indikátoroknál tett vonatkozó javaslat.	Az észrevétellel egyetértünk. Az érték átgondolásra és módosításra került.	A Stratégia 7.2 fejezete (Stratégia célhierarchiája) 34-35 oldal
A stratégia bemutatja, hogyan	39. A helyzetfeltárásban nem szerepelnek esélyegyenlőséggel	Javaslattal egyetértünk. A	A Stratégia 8.

járul hozzá a társadalmi befogadás erősítéséhez, szükség szerint a szegénység újratermelődésének csökkentéséhez.	<i>kapcsolatos kérdések, nem történik meg a hátrányos helyzetű csoportok azonosítása. A horizontális célok keretében esik róla szó, amelyből kivehető, hogy a HFS szegénységgel sújtott társadalmi csoportok felzárkózását kívánja segíteni. Ezek a szempontok nem szerepelnek a kiválasztási kritériumok között. Javasolt e szempontok integrálása a releváns intézkedések kiválasztási szempontrendszerébe.</i>	helyzetfeltárásban azonosításra kerülnek a hátrányos helyzetű csoportok. A kiválasztási kritériumok között a felzárkózásukat elősegítő projektek előnyben részesülnek.	fejezete (Cselekvési terv) 37-50 oldal. 3. fejezet Helyzetfeltárás 15-16.
A stratégia bemutatja, hogyan járul hozzá a nők esélyegyenlőségéhez, a fiatalok és egyéb sérülékeny csoportok helyzetének javításához.	<i>40. Az együttműködésekéről felsorolás-szerűen esik szó, a szektorok együttműködéséről, a hálózatok fejlesztéséről nem történik említés. Javasolt e szempontok újragondolása a cselekvési tervben.</i>	A javaslattal egyetértünk. A Cselekvési tervben a hálózatok fejlesztésére irányuló fejlesztés a kiválasztási kritériumok alapján előnyben részesül.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 37-50 oldal
A stratégia bemutatja, hogyan ösztönzi az ágazatközi, szektorok közötti, több szereplőt érintő megoldásokat. A stratégia bemutatja, hogyan ösztönzi a helyben innovatívnak számító, új modellek kialakítását (termék, szolgáltatás, módszer) és hogyan segíti, hogy az új megoldások, ötletek, gyakorlatok a helyi szereplők számára elérhetővé váljanak. A stratégia bemutatja, hogyan ösztönzi az együttműködések és hogyan generálja a hálózatosodást.	<i>41. Az innovativitás ösztönzése nem jelenik meg sem a kiválasztási kritériumok között, sem külön intézkedésként. Javasolt e szempont újragondolása a cselekvési tervben.</i>	A javaslat alapján a Cselekvési tervben az innovatív elemeket tartalmazó projektek a kiválasztás során előnyben részesülnek.	A Stratégia 8. fejezete (Cselekvési terv) 37-50 oldal

Kapacitás, a megvalósításra vonatkozó kritériumok

A HACS tagságának és döntéshozatalának összetétele			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
A HACS tagsága nyitott, nincs olyan szabály érvényben, ami a csatlakozást megakadályozza. A HACS döntéshozása és/vagy a HFS megvalósítása megfelelően reprezentálja a helyi társadalom sokféleségét (pl a HFS célcsoportjait, a kedvezményezett járásokkal érintett HACS-okban a hátrányos helyzetű embereket, a térség tipikus vállalkozóit, környezetvédelmi NGO-kat, a fiatalokat, illetve az egyéb speciális társadalmi csoportokat képviselő szervezeteket, stb.)	42. A hátrányos helyzetű emberek képviselete a HACS döntéshozásában és/vagy a HFS megvalósításában nem bizonyított. Javasolt e csoport képviseletét biztosítani, vagy ha ez teljesül, alátámasztani.	Az észrevétellel részben egyetértünk. A hátrányos helyzetű emberek képviselete a HACS döntéshozásában és megvalósításában biztosított, ennek alátámasztása került rögzítésre.	A Stratégia 8.3 fejezete (Stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei) 54. oldal
A HACS működését és a projektek kiválasztását érintő döntéshozás (jelen esetben az elnökség és a helyi bíráló bizottság) átlátható, megkülönböztetés mentes és megfelel az összeférhetetlenség szabályainak.	<u>jelenleg nem értékelt</u>		
A munkafolyamatok és a felelősségi körök egyértelműek és átláthatók.			

A HFS megvalósításához szükséges humán erőforrások rendelkezésre állása			
Minősítő kritérium	Észrevételek, javaslatok	Tervezői válaszok	Módosítások helye
A HACS rendelkezik irányítási, közpénzek kezelése és pénzügyi tapasztalatokkal és kapacitással			
A HACS rendelkezik projektfejlesztő és -management tapasztalatokkal, kapacitással			
A HACS rendelkezik a helyi lakosság, a különböző lakossági csoportok és szereplők aktivizálására és a fejlesztési tevékenységekbe történő bevonására alkalmas animációs tapasztalatokkal és kapacitással			
Legalább egy külön bejáratú iroda, legalább 2 db állandó munkaállomás (számítógép, telefon, internet) rendelkezésre áll.			